ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA[1)]

z dnia 12 maja 2005 r.

w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880) zarządza się, co następuje:

[1)] Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej — środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 134, poz. 1438).

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego:

1) tryb sporządzania projektu planu ochrony;

2) zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony;

3) tryb dokonywania zmian w planie ochrony;

4) zakres i sposoby ochrony zasobów, tworów i składników przyrody.

Rozdział 2

Tryb sporządzania projektu planu ochrony

§ 2. Tryb sporządzania projektu planu ochrony, zwanego dalej „projektem planu", obejmuje:

1) przystąpienie do sporządzenia projektu planu;

2) wykonanie prac na potrzeby sporządzenia projektu planu;

3) sporządzenie projektu planu;

4) przeprowadzenie konsultacji, uzyskanie opinii i dokonanie uzgodnień projektu planu.

§ 3. Informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu sporządzający projekt planu ogłasza w prasie lokalnej, umieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie sporządzającego projekt planu i na jego stronie internetowej oraz przesyła do właściwych miejscowo organów samorządu terytorialnego, jednostek zarządzających lasami Skarbu Państwa, podmiotów wykonujących prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa i organów administracji morskiej oraz organizacji pozarządowych zainteresowanych ochroną przyrody, których obszary działania obejmują obszar objęty projektem planu.

§ 4. Prace na potrzeby sporządzenia projektu planu przeprowadza się zgodnie z art. 20 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z dostosowaniem ich zakresu do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych obszaru, dla którego sporządza się projekt planu.

§ 5. Projekt planu sporządza się, uwzględniając zakres planu określony w art. 20 ust. 3 i 4, art. 12 ust. 2 oraz art. 15 ust. 1 pkt 2, 4, 11, 14 i 16 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, na podstawie wyników prac, o których mowa w § 4.

§ 6. 1. Sporządzający projekt planu zapewnia zainteresowanym osobom i podmiotom możliwość zapoznawania się z wynikami prac na potrzeby sporządzenia projektu planu i z projektem planu oraz możliwość zgłaszania do nich wniosków i uwag.

2. Informację o sposobie zapewnienia możliwości, o której mowa w ust. 1, oraz o sposobie, w jaki nastąpi ustosunkowanie się do zgłoszonych wniosków i uwag, sporządzający projekt planu zamieszcza w informacji, o której mowa w § 3.

§ 7. Sporządzający projekt planu przesyła projekt planu do organów właściwych do dokonania opinii i uzgodnień, o których mowa w art. 19 ust. 2, art. 97 ust. 3 pkt 2, art. 98 ust. 3 pkt 2 oraz art. 99 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Rozdział 3

Zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony w parku narodowym i rezerwacie przyrody

§ 8. 1. Zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu w parku narodowym i rezerwacie przyrody, o których mowa w § 4, obejmuje w szczególności:

1) zebranie materiałów niepublikowanych i opracowań publikowanych przydatnych do sporządzenia projektu planu;

2) wyszczególnienie gruntów w granicach obszaru objętego sporządzeniem projektu planu na podstawie danych z katastru nieruchomości lub ewidencji gruntów i budynków, według numerów działek ewidencyjnych, a dla gruntów będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe według numeracji przyjętej w planie urządzenia lasu, z podaniem rodzaju użytków gruntowych oraz ze wskazaniem gruntów Skarbu Państwa oraz gruntów będących w trwałym zarządzie parku narodowego;

3) wyszczególnienie wód, z podaniem ich właścicieli i zarządców, kategorii wód, przynależności do dorzecza i regionu wodnego oraz ustaleń planów gospodarowania wodami;

4) inwentaryzację zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych z ich charakterystyką, oceną stanu i prognozą przyszłych zmian, w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony;

5) dokonanie ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;

6) wykonanie ekspertyz w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony;

7) charakterystykę i ocenę uwarunkowań społecznych i gospodarczych ochrony parku narodowego lub rezerwatu przyrody, w szczególności w zakresie dotychczas prowadzonej na terenie parku narodowego lub rezerwatu przyrody działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej i jej wpływu na stan zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych;

8) charakterystykę i ocenę stanu zagospodarowania przestrzennego, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań zewnętrznych;

9) analizę skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony, w tym rozpoznanie dotychczasowych zmian zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych i wartości kulturowych oraz przyczyn tych zmian, ze szczególnym uwzględnieniem rezultatów przeprowadzonych działań ochronnych;

10) opracowanie koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych, a także eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, w szczególności:

   a) określenie strategicznych celów ochrony parku narodowego lub rezerwatu przyrody,

   b) określenie potrzeb i uwarunkowań zastosowania ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej,

   c) określenie priorytetów realizacji zadań ochronnych i sposobów ich szczegółowego planowania,

   d) określenie, w razie potrzeby, miejsc i zasad stosowania poszczególnych sposobów ochrony oraz szczegółowych sposobów wykonywania zabiegów ochronnych na obszarach ochrony czynnej i krajobrazowej,

   e) określenie sposobów udostępniania obszaru parku narodowego lub rezerwatu przyrody dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa, niewpływających negatywnie na jego przyrodę,

   f) określenie działań edukacyjnych, które w razie potrzeby mogą być prowadzone w oparciu o wartości przyrodnicze parku narodowego lub rezerwatu przyrody,

   g) określenie miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, oraz obszarów i miejsc udostępnianych dla rybactwa lub polowania,

   h) zaplanowanie zasad monitoringu skuteczności ochrony;

11) wskazanie zadań ochronnych, wynikających z koncepcji, o której mowa w pkt 10, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji;

12) ocenę przewidywanych skutków planu, w tym oszacowanie kosztów jego realizacji.

2. Prace, o których mowa w ust. 1, wykonuje się w formie opisów, zestawień oraz map tematycznych.

§ 9. Zakres inwentaryzacji zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych w parku narodowym, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 4, obejmuje w szczególności:

1) rodzaje użytków gruntowych ujawnione w katastrze nieruchomości lub ewidencji gruntów i budynków oraz dla gruntów rolnych dane gleboznawczej klasyfikacji gruntów podane w operacie gleboznawczej klasyfikacji gruntów, wchodzącym w skład państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego;

2) typy gleb;

3) wody powierzchniowe w ujęciu zlewniowym wraz z oceną stanu ekologicznego wód;

4) formy rzeźby terenu, w tym w szczególności twory przyrody nieożywionej: jaskinie, okazałe głazy narzutowe i wychodnie skalne, formy skalne, odsłonięcia geologiczne, osuwiska, źródła, wydmy, wąwozy, miejsca aktywnych procesów rzeźbotwórczych;

5) ekosystemy leśne w zakresie:

   a) typów ekosystemów leśnych i zbiorowisk roślinnych wraz z oceną zachodzących w nich procesów,

   b) drzewostanów, z podaniem typu siedliskowego lasu, potencjalnego i rzeczywistego zbiorowiska roślinnego, składu gatunkowego, zasobności w m^3/ha, zdrowotności, bonitacji, stopnia zwarcia i zadrzewienia, struktury wiekowej i przestrzennej, stanu odnowień naturalnych, zgodności składu gatunkowego ze składem zbiorowiska naturalnego, zasobów martwych drzew ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej;

6) lądowe ekosystemy nieleśne, z wyszczególnieniem typów zbiorowisk roślinnych wraz z analizą i oceną zachodzących procesów sukcesji;

7) ekosystemy wodne, z wyszczególnieniem typów zbiorowisk roślinnych wraz z analizą i oceną stanu wody, osadów dennych oraz krążenia pierwiastków;

8) ekosystemy torfowiskowe i bagienne, z wyszczególnieniem typów zbiorowisk roślinnych wraz z analizą i oceną budowy złoża torfowego oraz jego zasilania w wodę;

9) gatunki roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących oraz ich siedliska i stanowiska:

   a) w szczególności objęte ochroną gatunkową oraz zagrożone wyginięciem lub rzadko występujące,

   b) występujące poza granicami naturalnego zasięgu, w szczególności zagrażające gatunkom rodzimym;

10) typy krajobrazów, punkty, osie i przedpola widokowe, w tym drogi i szlaki turystyczne;

11) wartości kulturowe, z wyszczególnieniem:

   a) obszarów i obiektów stanowiących zabytki w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390),

   b) niematerialnych wartości kulturowych.

§ 10. Zakres inwentaryzacji zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych w rezerwacie przyrody obejmuje elementy niezbędne do zaplanowania jego ochrony, wybrane spośród elementów wymienionych w § 9, stosownie do specyfiki rezerwatu, w tym w szczególności:

1) we wszystkich rezerwatach przyrody: typy ekosystemów, siedliska przyrodnicze, zbiorowiska roślinne z oceną zachodzących w nich procesów oraz gatunki roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących objętych ochroną gatunkową oraz zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących;

2) w rezerwatach przyrody, w których celem ochrony są stanowiska roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących: charakterystykę struktury i liczebności populacji gatunków, dla ochrony których uznano obszar za rezerwat przyrody;

3) w rezerwatach przyrody obejmujących ekosystemy leśne: drzewostany, z podaniem typu siedliskowego lasu, potencjalnego i rzeczywistego zbiorowiska roślinnego, składu gatunkowego, zasobności w m^3/ha, zdrowotności, bonitacji, stopnia zwarcia i zadrzewienia, struktury wiekowej i przestrzennej, stanu odnowień naturalnych, zgodności składu gatunkowego ze składem zbiorowiska naturalnego, zasobów martwych drzew ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej;

4) w rezerwatach przyrody obejmujących ekosystemy wodne: wody powierzchniowe z analizą i oceną stanu wody, osadów dennych oraz krążenia pierwiastków;

5) w rezerwatach przyrody obejmujących ekosystemy torfowiskowe: złoże torfowe, jego budowę i sposób zasilania w wodę;

6) wartości kulturowe, z wyszczególnieniem obszarów i obiektów stanowiących zabytki w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w rezerwatach przyrody, w których znajdują się takie obszary i obiekty.

§ 11. 1. Zakres ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 5, obejmuje w szczególności:

1) istniejące i projektowane lokalizacje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. — Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.[2)]);

2) źródła, rodzaje i stężenia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenia gleb, natężenie hałasu;

3) zagrożenia i stopień uszkodzenia drzewostanów przez czynniki abiotyczne i biotyczne;

4) stan czystości i źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;

5) pobór wód powierzchniowych i podziemnych;

6) działalność gospodarczą, rekreacyjną, turystyczną i sportową;

7) gospodarkę wodną, w tym infrastrukturę hydrotechniczną, ochronę przeciwpowodziową i systemy melioracyjne;

8) elementy infrastruktury utrudniające migrację roślin, zwierząt lub grzybów;

9) naturalne procesy mogące mieć wpływ na osiąganie celów ochrony, jak: sukcesja roślinności uwolnionej od presji antropogenicznej, eutrofizacja wód, rozprzestrzenianie się obcych gatunków zagrażających rodzimym gatunkom, zaburzenia w strukturze populacji zwierząt, ocieplenie klimatu, obniżenie poziomu wód podziemnych;

10) zagrożenia dla walorów krajobrazowych;

11) szkody powodowane przez kłusownictwo, kradzieże drewna, nielegalne pozyskiwanie płodów runa leśnego i surowców zielarskich oraz nielegalne składowanie odpadów.

2. Zagrożenia, o których mowa w ust. 1, ocenia się w odniesieniu do całości przyrody oraz poszczególnych jej składników, biorąc pod uwagę ich wpływ na naturalne procesy przyrodnicze, siedliska przyrodnicze, ekosystemy, siedliska oraz populacje roślin, zwierząt lub grzybów, różnorodność ekosystemową i krajobrazową, przyrodę nieożywioną, wartości kulturowe oraz krajobraz.

§ 12. Zakres ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych, o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w zależności od zakresu tych dokumentów, wynika z potrzeb ochrony przyrody i walorów krajobrazowych i obejmuje w szczególności:

1) obszary wymagające rekultywacji i odtworzenia ekosystemów cennych pod względem przyrodniczym na obszarach objętych ochroną krajobrazową;

2) utrzymanie korytarzy ekologicznych łączących park narodowy lub rezerwat przyrody z otoczeniem, w tym kształtowanie obiektów infrastruktury w sposób umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów;

3) rozmieszczenie obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego lub rezerwatu przyrody;

4) stosunki wodne, w tym gospodarowanie wodami;

[2)] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 115, poz. 1229, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 233, poz. 1957, z 2003 r. Nr 46, poz. 392, Nr 80, poz. 717 i 721, Nr 162, poz. 1568, Nr 175, poz. 1693, Nr 190, poz. 1865 i Nr 217, poz. 2124, z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 49, poz. 464, Nr 70, poz. 631, Nr 91, poz. 875, Nr 92, poz. 880, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1263, Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2784 oraz z 2005 r. Nr 25, poz. 202 i Nr 62, poz. 552.

5) gospodarkę rolną, leśną i rybacką, w tym:

a) kierunki i zasady kształtowania przestrzeni produkcyjnej,

b) wskazanie obszarów, które powinny być zalesione, oraz obszarów wyłączonych z zalesiania;

6) szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia ich użytkowania, w tym w zależności od potrzeb:

a) wyłączenie terenów spod zabudowy,

b) ograniczanie lokalizacji infrastruktury technicznej i komunikacyjnej lub ograniczanie skutków jej oddziaływania,

c) ograniczanie lokalizacji infrastruktury turystycznej i edukacyjnej lub ograniczanie skutków jej oddziaływania,

d) wskazanie zasad ochrony stylu budownictwa i architektury, charakterystycznego dla danego obszaru.

§ 13. Mapy tematyczne, o których mowa w § 8 ust. 2, sporządza się w formie cyfrowej, z wykorzystaniem systemu informacji przestrzennej (GIS), w państwowym systemie odniesień przestrzennych, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2000 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. Nr 70, poz. 821), w celu przedstawienia występowania w szczególności, w zależności od potrzeb:

1) typów gleb;

2) sieci hydrograficznej i granic zlewni;

3) roślinności;

4) siedlisk przyrodniczych;

5) siedlisk i stanowisk gatunków roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących objętych ochroną gatunkową oraz zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących;

6) drzewostanów według głównych gatunków drzew;

7) typów siedliskowych lasu;

8) typów ekosystemów;

9) walorów krajobrazowych;

10) walorów przyrody nieożywionej;

11) korytarzy ekologicznych;

12) wartości kulturowych;

13) infrastruktury technicznej, turystycznej i edukacyjnej;

14) użytkowania gruntów oraz gruntów według form własności;

15) zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz zaplanowanych sposobów ich eliminacji lub ograniczania;

16) obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową;

17) projektowanych sposobów ochrony czynnej, w tym projektowanych zabiegów ochronnych;

18) obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych.

Rozdział 4

Zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony w parku krajobrazowym

§ 14. 1. Zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu w parku krajobrazowym, o których mowa w § 4, obejmuje w szczególności:

1) zebranie materiałów niepublikowanych i opracowań publikowanych przydatnych do sporządzenia projektu planu;

2) wyszczególnienie wód, z podaniem ich właścicieli i zarządców, kategorii wód, przynależności do dorzecza i regionu wodnego oraz ustaleń planów gospodarowania wodami;

3) inwentaryzację zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych z ich charakterystyką, oceną stanu i prognozą przyszłych zmian, w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony;

4) dokonanie ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;

5) wykonanie ekspertyz w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony;

6) charakterystykę i ocenę uwarunkowań społecznych i gospodarczych ochrony parku krajobrazowego, w szczególności w zakresie dotychczas prowadzonej na terenie parku działalności gospodarczej i polityki przestrzennej oraz turystyki i rekreacji;

7) charakterystykę i ocenę stanu zagospodarowania przestrzennego w zakresie elementów zagospodarowania przestrzennego wpływających lub mogących wpływać na zasoby, twory i składniki przyrody, walory krajobrazowe oraz wartości kulturowe chronione w parku krajobrazowym;

8) wskazanie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody, form ochrony zabytków wprowadzonych na podstawie art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, lasów ochronnych wyznaczanych na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435) oraz obsza-

rów wyznaczanych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. — Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.[3)]);

9) analizę skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony, w tym rozpoznanie dotychczasowych zmian zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych i wartości kulturowych oraz przyczyn tych zmian, ze szczególnym uwzględnieniem rezultatów przeprowadzonych działań ochronnych;

10) opracowanie koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych parku krajobrazowego, w szczególności:

a) określenie strategicznych celów ochrony parku krajobrazowego,

b) określenie zasad i kierunków prowadzenia gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej oraz zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających realizację celów parku krajobrazowego,

c) określenie sposobów korzystania z obszarów parku krajobrazowego udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania,

d) określenie działań edukacyjnych, które w razie potrzeby mogą być prowadzone w oparciu o wartości przyrodnicze i kulturowe parku krajobrazowego,

e) określenie potrzeby uzupełnienia form ochrony, o których mowa w pkt 8, pożądanych z punktu widzenia realizacji celów parku krajobrazowego,

f) określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu, w tym priorytetów tych prac, niezbędnych dla realizacji celów parku krajobrazowego,

g) zaplanowanie zasad monitoringu skuteczności ochrony;

11) wskazanie zadań ochronnych, wynikających z koncepcji, o której mowa w pkt 10, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji;

12) ocenę przewidywanych skutków planu, w tym oszacowanie kosztów jego realizacji.

2. Prace, o których mowa w ust. 1, wykonuje się w formie opisów, zestawień oraz map tematycznych.

§ 15. Zakres inwentaryzacji zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych w parku krajobrazowym, o której mowa w § 14 ust. 1 pkt 3, obejmuje w szczególności:

1) wody powierzchniowe w ujęciu zlewniowym wraz z oceną stanu ekologicznego wód;

2) formy rzeźby terenu, w tym w szczególności twory przyrody nieożywionej: jaskinie, okazałe głazy narzutowe i wychodnie skalne, formy skalne, odsłonięcia geologiczne, osuwiska, źródła, wydmy, wąwozy, miejsca aktywnych procesów rzeźbotwórczych;

3) roślinność, procesy sukcesji, a także występowanie i stan siedlisk przyrodniczych wymagających ochrony;

4) zgodność drzewostanów ze zbiorowiskami roślinnymi charakterystycznymi dla poszczególnych siedlisk;

5) gatunki roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących oraz ich siedliska i stanowiska:

a) w szczególności objęte ochroną gatunkową oraz zagrożone wyginięciem lub rzadko występujące,

b) występujące poza granicami naturalnego zasięgu, w szczególności zagrażające gatunkom rodzimym;

6) wymagające ochrony charakterystyczne dla danego obszaru odmiany drzew owocowych i roślin uprawnych oraz lokalne rasy zwierząt gospodarskich;

7) zadrzewienia;

8) krajobrazy ekologiczne, z uwzględnieniem ich składników i powiązań ekologicznych, w tym obszary spełniające funkcję korytarzy ekologicznych;

9) punkty, osie i przedpola widokowe, w tym drogi i szlaki turystyczne;

10) wartości kulturowe, z wyszczególnieniem:

a) obszarów i obiektów stanowiących zabytki w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,

b) niematerialnych wartości kulturowych;

11) charakterystyczne dla danego obszaru metody użytkowania ekosystemów.

§ 16. 1. Zakres ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, o których mowa w § 14 ust. 1 pkt 4, obejmuje w szczególności:

1) gospodarowanie przestrzenią, w tym osadnictwo i zabudowę;

2) istniejące i projektowane lokalizacje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. — Prawo ochrony środowiska;

[3)] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1803, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 130, poz. 1112, Nr 233, poz. 1957 i Nr 238, poz. 2022, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 165, poz. 1592, Nr 190, poz. 1865 i Nr 228, poz. 2259, z 2004 r. Nr 92, poz. 880, Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1206 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 85, poz. 729.

3) źródła, rodzaje i stężenia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenia gleb, natężenie hałasu;

4) stan czystości i źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;

5) pobór wód powierzchniowych i podziemnych;

6) gospodarkę odpadami;

7) gospodarkę rolną;

8) gospodarkę leśną;

9) gospodarkę rybacką;

10) gospodarkę wodną, w tym infrastrukturę hydrotechniczną, ochronę przeciwpowodziową i systemy melioracyjne;

11) infrastrukturę komunikacyjną;

12) eksploatację surowców mineralnych;

13) zagospodarowanie turystyczne;

14) elementy infrastruktury utrudniające migrację roślin, zwierząt lub grzybów.

2. Zagrożenia, o których mowa w ust. 1, ocenia się w odniesieniu do różnorodności biologicznej, krajobrazu oraz wartości kulturowych.

§ 17. Zakres ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w zależności od zakresu tych dokumentów, wynika z potrzeb ochrony przyrody i walorów krajobrazowych i obejmuje w szczególności:

1) zachowanie ekosystemów cennych pod względem przyrodniczym, w szczególności bagiennych, oczek wodnych i starorzeczy;

2) utrzymanie korytarzy ekologicznych w parku krajobrazowym oraz łączących park krajobrazowy z otoczeniem; w tym kształtowanie obiektów infrastruktury w sposób umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów;

3) stosunki wodne, w tym gospodarowanie wodami i ochronę przeciwpowodziową;

4) gospodarkę odpadami;

5) gospodarkę rolną, leśną i rybacką, w tym w zależności od potrzeb:

a) kierunki i zasady kształtowania przestrzeni produkcyjnej,

b) wskazanie obszarów, które powinny być zalesione, oraz obszarów wyłączonych z zalesiania;

6) szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczanie ich użytkowania, w tym w zależności od potrzeb:

a) wyłączenie terenów spod zabudowy lub ograniczenia funkcji, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu,

b) ograniczanie lokalizacji infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,

c) ograniczanie lokalizacji infrastruktury turystycznej, edukacyjnej i rekreacyjnej,

d) wskazanie zasad ochrony cech zabudowy charakterystycznych dla danego obszaru,

e) tworzenie i kształtowanie terenów zieleni i zadrzewień,

f) wskazanie obszarów dopuszczalnej koncentracji osadnictwa oraz wydobycia kopalin;

7) warunki lokalizacji planowanych inwestycji celu publicznego, w tym zwłaszcza infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, oraz eliminację lub ograniczanie związanych z nimi zagrożeń zewnętrznych.

§ 18. Mapy tematyczne, o których mowa w § 14 ust. 2, sporządza się w formie cyfrowej, z wykorzystaniem systemu informacji przestrzennej (GIS), w państwowym systemie odniesień przestrzennych, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2000 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych, w celu przedstawienia występowania w szczególności, w zależności od potrzeb:

1) sieci hydrograficznej i granic zlewni;

2) siedlisk przyrodniczych wymagających ochrony;

3) siedlisk i stanowisk gatunków roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących objętych ochroną gatunkową oraz zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących;

4) typów ekosystemów;

5) walorów krajobrazowych i wartości kulturowych;

6) korytarzy ekologicznych;

7) zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz zaplanowanych sposobów ich eliminacji lub ograniczania;

8) obszarów udostępnianych dla lokalizacji zagospodarowania turystycznego, rekreacyjnego i edukacyjnego;

9) istniejących i projektowanych form ochrony przyrody;

10) gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz nowych zadrzewień i zalesień;

11) gruntów, które nie powinny być zalesiane;

12) obszarów, które powinny być chronione przed zabudową i lokalizacją elementów niekorzystnie wpływających na krajobraz;

13) projektowanych działań ochronnych.

Rozdział 5

Tryb dokonywania zmian w planie ochrony

§ 19. Tryb dokonywania zmian w planie ochrony obejmuje:

1) ocenę zmian w stanie zasobów, tworów i składników przyrody, ocenę zmian zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ocenę skuteczności ochrony przyrody, określonych w obowiązującym planie ochrony;

2) opracowanie projektu zmiany planu ochrony w trybie określonym dla sporządzenia projektu planu, jeżeli oceny, o których mowa w pkt 1, wskazują na zasadność zmiany planu ochrony, w szczególności w przypadkach:
   a) wystąpienia zagrożeń dla przyrody obszaru objętego planem ochrony, nieuwzględnionych w planie ochrony,
   b) ujawnienia znaczących zmian w stanie zasobów, tworów lub składników przyrody, wymagających podjęcia nowych działań ochronnych, nieujętych w planie ochrony,
   c) rozwoju wiedzy o sposobach ochrony poszczególnych zasobów, tworów i składników przyrody,
   d) nieskuteczności ochrony wykonywanej zgodnie z planem ochrony;

3) przedłożenie projektu zmiany planu ochrony do ustanowienia go przez organ do tego uprawniony.

Rozdział 6

Zakres i sposoby ochrony zasobów, tworów i składników przyrody w parku narodowym i rezerwacie przyrody

§ 20. Zakres ochrony zasobów, tworów i składników przyrody w parku narodowym i rezerwacie przyrody obejmuje w szczególności:

1) naturalne procesy przyrodnicze;

2) siedliska przyrodnicze oraz siedliska roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących, objętych ochroną gatunkową oraz zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących;

3) populacje roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących, w szczególności gatunków objętych ochroną ścisłą, zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących, z uwzględnieniem ich różnorodności genetycznej;

4) różnorodność ekosystemową, z uwzględnieniem zmienności siedliskowej, faz rozwojowych i stadiów sukcesyjnych ekosystemów;

5) różnorodność krajobrazową, z uwzględnieniem estetycznych i widokowych walorów krajobrazowych;

6) przyrodę nieożywioną, w szczególności: wody, powietrze, gleby, jaskinie, głazy, skały, rzeźbę terenu, procesy rzeźbotwórcze i procesy glebowe;

7) walory krajobrazowe i wartości kulturowe.

§ 21. Sposoby ochrony zasobów, tworów i składników przyrody są zróżnicowane na obszarach objętych ochroną: ścisłą, czynną oraz krajobrazową.

§ 22. Sposoby ochrony na obszarach objętych ochroną ścisłą polegają na rozpoznawaniu, monitorowaniu i eliminowaniu lub ograniczaniu zagrożeń antropogenicznych oraz na umożliwieniu przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych.

§ 23. Sposoby ochrony na obszarach objętych ochroną czynną polegają w szczególności na:

1) rozpoznawaniu, monitorowaniu i eliminowaniu lub ograniczaniu zagrożeń antropogenicznych;

2) umożliwieniu przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych, jeżeli ich przebieg służy osiąganiu celów ochrony;

3) wykonywaniu zabiegów ochronnych, jeżeli są one niezbędne dla osiągnięcia celów ochrony.

§ 24. Zabiegi ochronne na obszarach objętych ochroną czynną, w stosunku do ekosystemów leśnych, mogą obejmować w szczególności:

1) poprawianie stanu siedlisk, w szczególności przywracanie i utrzymywanie właściwych stosunków wodnych;

2) przywracanie, zgodnie z typem ekosystemu naturalnego, składu gatunkowego i struktury przestrzennej drzewostanu przez siew lub sadzenie drzew charakterystycznych dla ekosystemu oraz usuwanie drzew przeszkadzających poprawie stanu ekosystemu;

3) zwalczanie nadmiernie rozmnażających się grzybów i owadów w przypadku zagrożenia przez nie trwałości ekosystemów;

4) zabezpieczanie drzewostanów przed nadmiernymi uszkodzeniami powodowanymi przez zwierzęta roślinożerne;

5) zachowanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej właściwej dla danego typu ekosystemu, w szczególności przez zachowanie lub przywracanie siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów, a w razie potrzeby, przez wprowadzanie tych gatunków;

6) eliminowanie obcych gatunków zagrażających rodzimym gatunkom.

§ 25. Zabiegi ochronne na obszarach objętych ochroną czynną, w stosunku do lądowych ekosystemów nieleśnych, mogą obejmować w szczególności:

1) poprawianie stanu siedlisk, w szczególności przywracanie i utrzymywanie właściwych stosunków wodnych;

2) hamowanie sukcesji przez usuwanie drzew i krzewów;

3) wykaszanie roślinności lub wypas dostosowane do typu zbiorowisk roślinnych oraz biologicznych właściwości gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, charakterystycznych dla danego ekosystemu;

4) zachowanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej właściwej dla danego typu ekosystemu, w szczególności przez zachowanie lub przywracanie siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów, a w razie potrzeby, przez wprowadzanie tych gatunków;

5) eliminowanie obcych gatunków zagrażających rodzimym gatunkom.

§ 26. Zabiegi ochronne na obszarach objętych ochroną czynną, w stosunku do ekosystemów wodnych, mogą obejmować w szczególności:

1) ograniczanie nadmiernego odpływu wód przez wykonywanie zastawek lub likwidację rowów odwadniających;

2) ograniczanie dopływu substancji biogennych i eliminowanie dopływu zanieczyszczonych wód, w tym ścieków;

3) rekultywację i odtwarzanie terenów podmokłych i podtopień, drobnych zbiorników i cieków wodnych, w szczególności oczek wodnych, oraz przywracanie naturalnego biegu cieków wodnych;

4) usuwanie zanieczyszczeń antropogenicznych;

5) zachowanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej właściwej dla danego typu ekosystemu, w szczególności przez zachowanie lub przywracanie siedlisk roślin i zwierząt, a w razie potrzeby, przez wprowadzanie tych gatunków;

6) regulację struktury gatunkowej i liczebności populacji zwierząt, w szczególności ryb, w przypadku wystąpienia istotnych zaburzeń w strukturze troficznej ekosystemu lub składzie gatunkowym ichtiofauny;

7) utrzymanie lub odtwarzanie możliwości migracji ryb, w szczególności przez budowę lub przebudowę urządzeń wodnych w sposób umożliwiający migrację ryb oraz zapewniający utrzymanie w ciekach co najmniej przepływu nienaruszalnego;

8) ograniczenie wielkości poboru wód powierzchniowych i podziemnych;

9) eliminowanie obcych gatunków zagrażających rodzimym gatunkom.

§ 27. Zabiegi ochronne na obszarach objętych ochroną czynną, w stosunku do roślin i grzybów dziko występujących, mogą obejmować w szczególności:

1) odtwarzanie siedlisk gatunków roślin lub grzybów;

2) eliminowanie zagrożeń dla populacji gatunków roślin lub grzybów chronionych oraz zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących;

3) wspomaganie rozmnażania się gatunków roślin lub grzybów na stanowiskach naturalnych;

4) zabezpieczanie reprezentatywnej części populacji przez hodowlę prowadzoną w formie ochrony ex situ;

5) zasilanie populacji naturalnych przez wprowadzanie osobników z hodowli prowadzonej w formie ochrony ex situ oraz przywracanie roślin lub grzybów z hodowli prowadzonej w formie ochrony ex situ do środowiska przyrodniczego;

6) zwiększanie liczby korzystnych mikrosiedlisk, w szczególności dla gatunków zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących;

7) regulowanie liczebności roślin, zwierząt lub grzybów mających wpływ na gatunki chronione, zagrożone wyginięciem lub rzadko występujące;

8) eliminowanie obcych gatunków zagrażających rodzimym gatunkom.

§ 28. Zabiegi ochronne na obszarach objętych ochroną czynną, w stosunku do zwierząt dziko występujących, mogą obejmować w szczególności:

1) odtwarzanie siedlisk gatunków zwierząt, w tym miejsc rozmnażania się, wędrówek i żerowania;

2) eliminowanie zagrożeń dla przetrwania populacji gatunków zwierząt chronionych oraz zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących;

3) stwarzanie dogodnych warunków rozrodu i bytowania oraz utrzymywanie w odpowiednim stanie miejsc żerowania i szlaków migracyjnych;

4) budowę sztucznych miejsc lęgowych, w szczególności skrzynek i platform;

5) przywracanie gatunków zanikłych na obszarze parku narodowego lub rezerwatu przyrody;

6) budowę przepławek i kanałów służących udrożnieniu cieków wodnych dla zwierząt oraz zachowanie w ciekach co najmniej przepływu nienaruszalnego;

7) budowę przejść dla zwierząt pod i nad drogami publicznymi oraz liniami kolejowymi;

8) utrzymanie bazy pokarmowej dla zwierząt roślinożernych, w szczególności zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących, stanowiącej naturalny pokarm dla tych zwierząt;

9) zwiększanie liczby korzystnych mikrosiedlisk, w szczególności dla gatunków zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących;

10) regulowanie liczebności roślin, zwierząt lub grzybów mających wpływ na gatunki chronione, zagrożone wyginięciem lub rzadko występujące;

11) eliminowanie obcych gatunków zagrażających rodzimym gatunkom.

§ 29. Zabiegi ochronne na obszarach objętych ochroną czynną, w stosunku do przyrody nieożywionej i gleb, mogą obejmować w szczególności:

1) zachowanie trwałości pokrywy roślinnej w celu ochrony gleb;

2) usuwanie pokrywy roślinnej w celu aktywowania naturalnych procesów rzeźbotwórczych;

3) kształtowanie roślinności zapewniającej właściwy przebieg procesów glebotwórczych;

4) przywracanie właściwych stosunków wodnych odpowiednich dla poszczególnych typów gleb;

5) eliminowanie lub zapobieganie skażeniom oraz erozji gleb;

6) zachowanie swoistego mikroklimatu oraz zabezpieczanie jaskiń i formacji skalnych przez ograniczanie ich penetracji;

7) zachowanie w nienaruszonym stanie skał i głazów przez ograniczanie lub eliminowanie sukcesji roślin zagrażających ich trwałości, wspinaczki i innych form eksploracji;

8) wykonywanie zabiegów ograniczających rozmiary wietrzenia i erozji cennych odsłonięć skalnych;

9) stosowanie środków technicznych chroniących unikatowe składniki przyrody nieożywionej.

§ 30. Zabiegi ochronne na obszarach objętych ochroną czynną, w stosunku do walorów krajobrazowych, mogą obejmować w szczególności:

1) usuwanie lub przesłanianie antropogenicznych elementów dysharmonijnych w krajobrazie;

2) usuwanie roślinności zasłaniającej linie i punkty widokowe oraz panoramy.

§ 31. Zabiegi ochronne na obszarach objętych ochroną czynną, w stosunku do wartości kulturowych, mogą obejmować w szczególności:

1) sprawowanie opieki nad zabytkami w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w tym prowadzenie prac restauratorskich i konserwatorskich przy zabytkach;

2) dostosowywanie istniejących i nowo budowanych budynków i budowli do form architektonicznych charakterystycznych dla obszaru objętego ochroną.

§ 32. 1. Sposoby ochrony na obszarach objętych ochroną krajobrazową polegają w szczególności na:

1) rozpoznawaniu, monitorowaniu i eliminowaniu lub ograniczaniu zagrożeń antropogenicznych, w szczególności urbanizacji, skażenia i zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb;

2) modyfikowaniu sposobów gospodarczego użytkowania obszarów, w tym dostosowaniu gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i turystyki, w sposób uwzględniający potrzeby ochrony zasobów, tworów i składników przyrody;

3) wykonywaniu, w uzgodnieniu z właścicielami gruntów, zabiegów ochronnych, jeżeli są one niezbędne dla osiągnięcia celów ochrony.

2. Do zabiegów ochronnych, o których mowa w ust. 1 pkt 3, stosuje się odpowiednio § 24—31.

Rozdział 7

Zakres i sposoby ochrony zasobów, tworów i składników przyrody w parku krajobrazowym

§ 33. Zakres ochrony zasobów, tworów i składników przyrody w parku krajobrazowym obejmuje w szczególności:

1) krajobraz wraz z jego składnikami, walorami fizjonomicznymi i powiązaniami ekologicznymi;

2) różnorodność biologiczną na poziomie gatunkowym, ekosystemowym i krajobrazowym;

3) charakterystyczne dla danego obszaru formy gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej służące zrównoważonemu użytkowaniu ekosystemów i zachowaniu ich różnorodności biologicznej.

§ 34. Sposoby ochrony zasobów, tworów i składników przyrody obejmują w szczególności:

1) eliminowanie lub ograniczanie źródeł zagrożeń, w szczególności zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, przez:

   a) usuwanie zanieczyszczeń antropogenicznych,

   b) kształtowanie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej,

   c) eliminowanie lub zapobieganie skażeniom oraz erozji gleb przez promowanie takich sposobów gospodarowania gruntami, aby ograniczać rozmiary erozji gleb,

   d) ograniczanie stosowania chemicznych środków ochrony roślin przez promowanie ograniczania stosowania tych środków;

2) zachowanie lub poprawę stosunków wodnych przez:

   a) ograniczanie nadmiernego odpływu wód,

   b) zachowanie lub odtwarzanie zbiorników i cieków wodnych oraz ekosystemów wodno-błotnych, w szczególności oczek wodnych i torfowisk,

   c) gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych,

   d) zachowanie naturalnego charakteru cieków wodnych,

e) zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód, w tym różnorodności biologicznej zbiorników i cieków wodnych;

3) kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w sposób umożliwiający zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz wartości kulturowych, w szczególności przez:
   a) ochronę otwartej przestrzeni przed nadmierną zabudową,
   b) kształtowanie zalesień w sposób optymalny dla ochrony różnorodności biologicznej i walorów krajobrazowych,
   c) ochronę punktów, osi i przedpoli widokowych,
   d) zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych i niewprowadzanie barier ekologicznych;

4) niewznoszenie obiektów zmniejszających walory przyrodnicze i krajobrazowe;

5) uwzględnianie potrzeb ochrony przyrody w gospodarce człowieka, w tym w gospodarce rolnej, leśnej, wodnej, rybackiej i turystyce;

6) ochronę czynną zasobów, tworów i składników przyrody w warunkach zrównoważonego rozwoju i w uzgodnieniu z właścicielami gruntów, w szczególności przez:
   a) zachowanie lub odtwarzanie różnorodnych siedlisk przyrodniczych, w tym w razie potrzeby, wykonywanie zabiegów ochronnych,
   b) wzbogacanie zieleni i zadrzewień,
   c) wprowadzanie gatunków zagrożonych wyginięciem, z uwzględnieniem konieczności ochrony ich zasobów genowych,
   d) eliminowanie obcych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów zagrażających rodzimym gatunkom, w tym ograniczanie możliwości ich rozprzestrzeniania,
   e) obejmowanie szczególnymi formami ochrony obszarów i obiektów cennych pod względem przyrodniczym,
   f) zachowanie lub odtwarzanie korytarzy ekologicznych,
   g) budowę podziemnych i nadziemnych przejść dla zwierząt oraz przepławek dla ryb,
   h) konserwację lub przywracanie walorów zieleni zabytkowej;

7) ochronę wartości kulturowych, w szczególności przez:
   a) sprawowanie opieki nad zabytkami w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w tym prowadzenie prac restauratorskich i konserwatorskich przy zabytkach,
   b) dostosowywanie istniejących i nowo budowanych budynków i budowli do form architektonicznych charakterystycznych dla obszaru objętego ochroną;

8) edukację ekologiczną społeczeństwa;

9) ochronę walorów przyrodniczych obszarów produkcji rolniczej i leśnej przez:
   a) stosowanie dobrych praktyk rolniczych,
   b) uwzględnianie potrzeb ochrony przyrody w gospodarce leśnej,
   c) wdrażanie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i rozwój rolnictwa ekologicznego.

Rozdział 8

Przepis końcowy

§ 35. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia[4)].

Minister Środowiska: w z. *T. Podgajniak*

[4)] Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc rozporządzenia Ministra Środowiska:
1) z dnia 15 kwietnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego (Dz. U. Nr 55, poz. 495),
2) z dnia 15 kwietnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody (Dz. U. Nr 55, poz. 496),
3) z dnia 15 kwietnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania projektu planu ochrony dla parku krajobrazowego (Dz. U. Nr 55, poz. 497),

zachowane w mocy na podstawie art. 157 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880).